C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21rji-193/25 Judecătoria Orhei, sediul Rezina
1-24139376-03-21rji-10022025 Judecător Igor Negreanu

D E C I Z I E
În numele Legii

20 martie 2025 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord
În componența sa:
Președintele ședinței: Ghenadie Liulca
Judecătorii: Aurelia Andronache, Ludmila Iarmaliuc

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul condamnatului Mucuța Mihail și recursul avocatului Șova Ion în interesele condamnatului Mucuța Mihail declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 13 ianuarie 2025, prin care s-a declarat ca inadmisibilă plângerea avocatului Șova Ion în interesele condamnatului Mucuța Mihail împotriva administrației instituției penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 CEDO,

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La data de 06 decembrie 2024 în judecătoria Orhei, sediul Rezina a fost înregistrată plângerea avocatului Șova Ion în interesele condamnatului Mucuța Mihail împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, solicitând constatarea condițiilor de detenție inumane, prin care s-a solicitat constatarea faptului deținerii condamnatului în condiții inumane în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Penitenciarul nr. 16 Pruncul și Penitenciarul nr. 17 Rezina, cu reducerea pedepsei.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 09 decembrie 2024 avocatului Șova Ion și condamnatului Mucuța Mihail i-au fost acordat un termen de 15 de zile să înlăture neajunsurile depistate în plângerea depusă împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care

afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Copia încheierii judecătorești din 09.12.2024 a fost recepționată de condamnatul Mucuța Mihail la 13.12.2024, fapt confirmat prin avizul de recepție a corespondenței (f.d.18).

La data de 16.12.2024, avocatul Șova Ion acționând în interesele condamnatului, a expediat în adresa Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, plângerea suplementară privind condițiile detenție ale condamnatului, în care se invocă exhaustiv solicitările condamnatului în privința administrației Penitenciarului nr. 17 Rezina, care ar remedia condițiile considerate de condamnat a fi inumane și degradante, fiind invocat caracterul facultativ al dreptului condamnatului de a prezenta probe în susținerea încălcărilor invocate (f.d.19-20).

La data de 24.12.2024, în adresa Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, a parvenit cererea condamnatului (f.d.21-22), în care remarcă solicitările sale în privința administrației Penitenciarului nr. 17 Rezina, care urmează a fi remediate, fiind făcută trimitere la starea de sănătate, totodată în susținerea pretențiilor a invocat Raportul comun privind vizita de monitorizare a Penitenciarului nr. 17 Rezina din 12.03.2024, care vine în confirmarea condițiilor de detenție descrise.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 13 ianuarie 2025 a fost declarată inadmisibilă plângerea avocatului Șova Ion în interesele condamnatului Mucuța Mihail împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Exercitarea căilor de atac:

Împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 13 ianuarie 2025 a declarat recurs avocatului Șova Ion în interesele condamnatului Mucuța Mihail, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond în alt complet de judecată.

În motivarea solicitărilor din recurs avocatul a invocat:

Judecătorul de instrucție și-a motivat încheierea prin prisma faptului că la plângere nu au fost anexate probe referitoare la adresările anterioare ale deținutului către administrațiile instituțiilor penitenciare, privind înlăturarea condițiilor materiale contestate.

Consideră că judecătorul de instrucție în mod eronat a interpretat și aplicat prevederile art. 473^2 alin. (2) CPP și încheierea urmează a fi casată, iar cauza urmează a fi trimisă pentru examinare în aceeași instanță, în alt complet de judecată. Reieșind din conținutul normei art. 473^2 alin. (2) CPP este evident faptul că legiuitorul a lăsat la discreția petiționarului anexarea/neanexarea unor plângeri, solicitări anterioare adresate administrației instituției penitenciare. Alta era situația

în care, în locul expresiei „pot fi anexate”, era prevăzut „se anexează”. Or, reieșind din conținutul celui de-al doilea enunț al art. 473^2 alin. (2) CPP, poate conclude că anexarea unor asemenea probe este lăsată în mod evident la libera alegere a petiționarului. Impunerea unei asemenea condiții condamnatului o consideră a fi contrară Legii.

Reiterează recurentul că, judecătorul de instrucție, interpretând eronat prevederile Codului de procedură penală, practic, și-a atribuit în mod arbitrar prerogativele puterii legislative și a transformat dreptul petiționarului de a anexa dovada adresărilor anterioare către administrațiile instituțiilor penitenciare într-o obligație imperativă, într-o condiție exhaustivă.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, condamnatul Mucuța Mihail a declarat recurs, prin care solicită admiterea acestuia și casarea integrală a încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 13.01.2025, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri.

În susținerea solicitării din recurs condamnatul a invocat:

Potrivit raportului din 11 iulie 2022, privind vizita preventivă și de monitorizare efectuată la Penitenciarului nr.l7-Rezina, din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor la data de 08 aprilie 2022 de către Consiliul pentru Prevenirea Torturii și șeful Direcției Prevenirii Torturii din cadrul Oficiul Avocatului Poporului, au efectuat o vizita preventivă la Penitenciarul nr. 17-Rezina. Materiale care, în opinia recurentului, confirmă alegațiile expuse în plângere și pe care judecătorul a omis a se expune.

Suplimentar recurentul susține că, instanța de fond a ignorat un șir de probe și argumente invocate de acesta, urmare a cărui fapt, au fost încălcate drepturile sale, prevăzute de art.4, 8, 16, 20 din Constituția Republicii Moldova, art.6, 14 CEDO.

Argumentele părților:

Potrivit prevederilor art.447 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. **(2)** Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice pârților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului, fără participarea părților, şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursului, declarat de către condamnatul Mucuța Mihail și recursul avocatului Șova Ion în interesele condamnatului Mucuța Mihail, părțile nu au depus referință asupra recursului declarat.

Aprecierea instanței de recurs:

Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul penal al Curții de Apel Nord consideră

necesar de a admite recursul condamnatului Mucuța Mihail și recursul avocatului Șova Ion în interesele condamnatului Mucuța Mihail, va dispune casarea în ordinea art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. d) Cod de procedură penală a hotărârii atacate, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond, în același complet de judecată, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

În temeiul prevederilor art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. d) Cod de procedură penală, în corespundere cu care, judecând recursul, instanța de recurs admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În motivarea soluției adoptate, Colegiul penal reține următoarele circumstanțe, după cum urmează:

În conformitate cu art. 473^2 alin. (2), (2^1) (2^2) CPP**,** plîngerea referitoare la condițiile de detenție menționate la alin. (1) trebuie să conțină datele privind perioada şi locul detenției, precum şi descrierea detaliată a condițiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului, cu solicitarea de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate. La plîngere pot fi anexate explicațiile altor condamnați sau preveniți, copiile plîngerilor anterioare, adresate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plîngerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentința sau încheierea. **(2^1)** În cazul în care plângerea depusă nu corespunde cerințelor prevăzute la alin.(2), judecătorul de instrucție stabilește condamnatului un termen rezonabil, dar nu mai mare de 30 de zile, pentru înlăturarea neajunsurilor**. (2^2)** Dacă condamnatul îndeplinește în termen toate cerințele din încheierea judecătorului de instrucție, plângerea se consideră depusă la data prezentării inițiale. În caz contrar, plângerea se declară inadmisibilă.

Analizând actele cauzei, prin prisma prevederilor normei citate supra, Colegiul reține în calitate de temei pentru casarea hotărârii judiciare faptul, că soluția de respingere a plângerii ca fiind inadmisibilă nu corespunde materialelor cauzei, relevându-se examinarea cauzei în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt și de drept, în lipsa unei analize complete, în ansamblu și sub toate aspectele a împrejurărilor cazului, fapt ce denotă netemeinicia actului judecătoresc contestat.

La caz, Colegiul reține că la data de 06.12.2024 avocatul Șova Ion în interesele condamnatului Mucuța Mihail a depus în instanța de judecată plângere împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție garantate de art. 3 CEDO.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 09 decembrie 2024 s-a comunicat avocatului Șova Ion și condamnatului Mucuța Mihail despre neajunsurile admise la înaintarea plângerii referitoare la condițiile de detenție, s-a acordat un termen de 15 zile de la primirea încheieri pentru înlăturarea neajunsurilor și anume: **1)** date cum ar fi descrierea detaliată a condițiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului; **2)** solicitarea de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate; **3)** anexarea copiilor plângerilor anterioare, adresate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere, și răspunsurile lor sau alte probe relevante.

La data de 16.12.2024 și 24.12.2024 în instanța de judecată au parvenit plângerile suplementare depuse de către avocatul Șova Ion și de către însuși comodantul Mucuța Mihail (f.d.19 - 20, 21 - 22), în care se invocă exhaustiv solicitările condamnatului în privința Administrației Penitenciarului nr. 17 Rezina, care ar remedia condițiile considerate de condamnat a fi inumane și degradante, fiind invocat caracterul facultativ al dreptului condamnatului de a prezenta probe în susținerea încălcărilor invocate.

Însă, judecătorul de instrucție prin încheierea din 13.01.2025 a respins plângerea ca fiind inadmisibilă, din motiv că avocatului Șova Ion și condamnatului Mucuța Mihail nu a lichidat neajunsurile invocate prin încheierea anterioară, și anume, nu a anexat probe prin care s-ar demonstra că petiționarii au solicitat de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate.

La caz, Colegiul reține caracterul pripit al soluției judiciare de respingere ca inadmisibilă a plângerii avocatului Șova Ion în interesele condamnatului Mucuța Mihail, pe motivul neconformării condamnatului cerințelor de a depune plângere suplimentară cu descrierea detaliată a condițiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului, precum și solicitarea de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate. Or, din materialele supuse examinării se constată întrunirea condițiilor de formă și conținut a plângerii împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului.

Colegiul constată, că prin plângerile suplementare depuse de avocatul Șova Ion la data de 16.12.2024 și de către condamnatului Mucuța Mihail din 24.12.2024, au fost invocate solicitările față de administrația instituției penitenciare cât și descrierea condițiilor în care s-a deținut condamnatul.

În acest context, Colegiul penal precizează că în conformitate cu prevederile art. 473[3] alin. (2) Cod de procedură penală, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare, regulă care se desprinde din dispoziția art. 473[3] alin. (3) Cod de procedură penală.

Respectiv, lecturând materialele cauzei puse la dispoziția instanței de recurs, Colegiul atestă, ne întreprinderea de către instanța de fond la judecarea cererii, a măsurilor vizate supra, în consecință condamnatului Mucuța Mihail îngrădindu-i-se accesul la justiție, motiv pentru care se impune casarea încheierii contestate, cu remiterea cazului la rejudecare în fond pentru verificarea obiectivă atât a argumentelor cererii înaintate de condamnat, cât și contraargumentelor reprezentantului instituției penitenciare, ceea ce nu poate fi efectuat la examinarea recursului, fiind necesară participarea efectivă a părților cu verificarea aspectelor faptice.

În conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal, -

D E C I D E :

Recursul condamnatului recursul condamnatului Mucuța Mihail și recursul avocatului Șova Ion în interesele condamnatului Mucuța Mihail declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 13 ianuarie 2025, prin care s-a declarat ca inadmisibilă plângerea avocatului Șova Ion în interesele condamnatului Mucuța Mihail împotriva administrației instituției penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 CEDO, se admite, cu casarea respectivei încheieri, și remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în același complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: **Ghenadie Liulca**

Judecător: **Aurelia Andronache**

Judecător: **Ludmila Iarmaliuc**